

Staten? Jeg gjentager, at jeg er aldeles enig med den ærede Interpellant i de Grundsætninger, som han har udtalt, men der er dog maaskee en Nuance i Opfattelsen, som jeg maa tillade mig at fremhæve. Forsaavidt der her skulde være Tale om — hvad der efter den ærede Forespørgers Udtalelse ikke kan være Tale om — en directe Foranstaltning, en directe Understøttelse fra Staten . . . (Nimestad: Maa jeg bede om Ordet!), saa vilde dette jo kun kunne tænkes igjennem Communen, og jeg skal i den Henseende bemærke, at Kjøbenhavns Magistrat har yttret, at den ikke har Raadighed over Midler til at træffe Foranstaltninger til at afhjælpe Arbeidsløsheden, ligesom den heller ikke finder Jøle til at fremkomme med Forslag i den Retning, hvorimod de under Arbejde værende communitale Bygningsforetagender, som midlertidig paa Grund af Frosten ere afbrudte, ville blive fortsatte, saasnart Vårstiden tillader det. Altsaa, om directe Foranstaltninger fra Statens Side kan der ikke være Tale; den ærede Forespørger, jeg gjentager det, har heller ikke gjort Paastand paa, at noget Saadant skulde skee, og skulde man derfor gaae til at raade Bod paa den Tilstand, der i mange Henseender uden Tvivl er høist sørgelig og beklagelig, maatte man ikke forlange, at Staten skulde træde i et directe, umiddelbart Forhold til den, men Staten maatte kun træde i Berøring med den igjennem den vedkommende Commune.

Der er endnu en Omstændighed, som uden Tvivl fortjener megen Opmærksomhed, og det er, hvori Grunden egentlig kan ligge til den Tilbagegang, som efter det Indtryk, ogsaa jeg har modtaget, er stærkere, end man efter de statistiske Oplysninger, jeg har havt den Gode at meddele, kunde vente. Det kan nu neppe være Tvivl underkastet, at man, hvor smerteligt det end er, maa sige, at denne Tilbagegang ikke er begrundet i extraordinaire Forhold, men at den er Noget, som maa komme ligesom en naturlig Udvikling af den forrige Tingenes Tilstand. Jeg siger, at det er smerteligt, at man maa sige, at saaledes er Forholdet; men det viser da ogsaa klart, hvor overordentlig vanskeligt det er at raade Bod derpaa. Jeg er ganske enig

med den ærede Forespørger i, at Udførelsen af store Byggeforetagender, af store offentlige Byggeforetagender, i høi Grad indvirker paa den hele Arbeidsclassens Stilling, ikke alene paa deres Stilling, der ere umiddelbart bestjæftigede med Arbejde, men ogsaa paa alle deres Stilling, der arbeide for Arbejderne, hvem Arbejderne give Fortjeneste paa mange forskellige Maader; og i den Henseende maa det jo erindres, at Kjøbenhavn i de sidste Aar har havt betydelige Foretagender. Kjøbenhavns Commune har havt Udførelsen af sit Gasværk og Vandværk, og i Forbindelse dermed ere en Mængde Gas- og Vandledningsarbejder foretagne af de private Huseiere; Standsningen alene af disse betydelige Arbejder maatte ganske naturlig fremkalde ligesom et Stød tilbage, paa samme Maade som naar en Bogn, der er i Fart, pludselig standses ved et Stød. Men dernæst veed Ingen bedre end den ærede Rigsdagsmand, i hvilken overordentlig høi Grad Speculationen i Bygningsforetagender er bleven drevet, navnlig udenfor Byen. Jeg beklager, at man ikke har kunnet skaffe de foringdne Oplysninger tilveie, der viste Forfjellen mellem Assurancesummerne udenfor Byen i de forskellige Aar, da man derved vilde have faaet et anskueligt Billede af Forandringen; man maa til Bedømmelse af Stillingen ikke alene tage Hensyn til, hvorledes Forholdet viser sig, naar disse Markedsvarer, Bygningerne, komme under Hammeren, men man maa ogsaa tage Hensyn til, hvorledes Forholdet er, naar de salghedes som ledige Huseleiligheder; tag og see, hvorledes denne Vare, Huseleilighederne, nu blive udbudte, tag blot et Nummer af Adressavisen og see, hvilken overordentlig Mængde der er deraf, og man vil da finde, at der lige ovenpaa denne Voldsomhed i Speculationen, da den bestandig stigende Leie frembyd en saa betydelig Gevinst, ganske naturligt, som ogsaa den ærede Rigsdagsmand bemærkede, paa en gang fulgte en Standsning. Det er denne Standsning, der ligger i selve Forholdenes Natur, som bevirker, at en stor Mængde Arbejdere, trods de statistiske Oplysninger, som jeg har tilladt mig at meddele, savne Arbejde; der er jo imidlertid altid en Deel af Arbeidsclasserne, som paa denne Vårstid, naar der er Frost, kommer til at savne Arbejde, og jeg tvivler al-